

NAČINI, POSTUPCI, ELEMENTI I METODE VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE

Školska godina 2020./2021.

OŠ Gornja Vežica, Rijeka

Učiteljica: Ivana Balaško

SADRŽAJ:

1. UVODNE NAPOMENE

2. VREDNOVANJE

3. ELEMENTI, NAČINI I POSTUPCI VREDNOVANJA

4. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI U NASTAVNOM PREDMETU GEOGRAFIJA U ŠESTOM RAZREDU OSNOVNE ŠKOLE

5. PRAĆENJE I VREDNOVANJE POSTIGNUTE RAZINE OSTVARENOSTI ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA UČENIKA S TEŠKOĆAMA

6. UTVRĐIVANJE ZAKLJUČNE GODIŠNJE OCJENE (sukladno zakonskim propisima)

1. UVODNE NAPOMENE

U daljnjem tekstu objašnjen je pojam vrednovanje, navedeni su načini, postupci, elementi i metode vrednovanja, vrste učeničkih radova, načini i elementi njihova vrednovanja te načini formiranja zaključne godišnje ocjene iz nastavnog predmeta Geografija. Vrednovanje, praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje u nastavnom predmetu Geografija usklađeno je s aktualnim Pravilnikom (kolovoz 2019.) o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi.

2. VREDNOVANJE

„Vrednovanje je sustavno prikupljanje podataka u procesu učenja i postignutoj razini kompetencija: znanjima, vještinama, sposobnostima, samostalnosti i odgovornosti prema radu, u skladu s unaprijed definiranim i prihvaćenim načinima, postupcima i elementima, a sastavnice su praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje.“

(Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi; NN 82/2019)

Obzirom na svrhu vrednovanje može biti:

- **dijagnostičko**
- **formativno**
- **sumativno.**

Dijagnostičko vrednovanje najčešće se provodi u svrhu inicijalne procjene na početku nastavne godine, a da bi se ostvarila njegova potpuna svrha trebalo bi ga provoditi i prije obrade nove nastavne teme kako bi se utvrdila razina predznanja i vještina kod učenika prije početka

procesa poučavanja. Temeljem informacija prikupljenih dijagnostičkim vrednovanjem učitelj prilagođava i planira nastavni proces i svoje poučavanje.

Formativno vrednovanje provodi se tijekom učenja i poučavanja i neodvojiv je dio nastavnoga procesa. Svrha formativnog vrednovanja je prikupljanje informacija o napredovanju učenika, utvrđivanje manjkavosti u učenju, a osobito prepoznavanje jakih strana učenika da bi se unaprijedilo buduće učenje i poučavanje. Tijekom formativnog vrednovanja učenik aktivno promišlja o svom učenju te ga unapređuje promjenom strategija učenja kako bi što uspješnije ostvario odgojno-obrazovne ishode.

Kod formativnog vrednovanja izuzetno je važna refleksija o učenju i naučenome. Refleksija je proces u kojem pojedinac kritički promišlja o učenju, o procesu učenja te o onome što je kroz taj proces naučio. Jako je važno učenike upućivati na promišljanje o vlastitome učenju kako bi što bolje spoznali vlastite misaone procese.

Sumativno vrednovanje podrazumijeva procjenu razine učeničkih postignuća (naučenoga) na kraju određene faze procesa učenja (npr. na kraju nastavne cjeline/teme, polugodišta, nastavne godine).

Tri su osnova pristupa vrednovanju:

- vrednovanje naučenoga,
- vrednovanje za učenje,
- vrednovanje kao učenje.

Vrednovanje naučenoga (sumativno vrednovanje) ima za svrhu procjenu razine usvojenosti znanja, vještina i stavova. Ono se provodi tijekom nastavne godine nakon obrađenih i ponovljenih sadržaja kojima se ostvaruju pojedini ishodi ili skupine ishoda. **Sumativno vrednovanje rezultira ocjenom.**

Vrednovanje za učenje (formativno vrednovanje) služi unaprjeđivanju i planiranju budućega učenja i poučavanja, a provodi se tijekom učenja i poučavanja čiji je neodvojivi dio. Ono učenicima pruža mogućnost da tijekom procesa učenja uvide kako mogu unaprijediti svoje učenje, omogućuje učiteljima odrediti sljedeće korake u poučavanju i poticanju učenja, olakšava individualizaciju u pristupu poučavanju i osigurava roditeljima informacije o učenju na temelju kojih mogu dati primjerenu podršku za učenje svomu djetetu. Vrednovanje za učenje je proces kojim učitelj prikuplja informacije o procesu učenja i poučavanja te ih interpretira. Mnogobrojne su metode i tehnike kojima se učitelj može poslužiti u procesu prikupljanja informacija, a važno je razumjeti da vrednovanje za učenje ne rezultira ocjenom već mu je svrha **formativna** – unaprijediti proces učenja i poučavanja.

Vrednovanje kao učenje (formativno vrednovanje) razvija kompetenciju “učiti kako učiti”. Ono omogućuje učenicima razvoj vještina nadgledanja i samovrednovanja učenja, prepoznavanje ciljeva učenja i kriterija vrednovanja, doprinosi razvoju samostalnosti, samoinicijative i samokontrole učenja, omogućuje razvoj **samoreguliranoga pristupa učenju**.

Preuzeto iz Metodičkog priručnika za nastavni predmet Geografija u 5. razredu osnovne škole

3. ELEMENTI, NAČINI I POSTUPCI VREDNOVANJA

Elementi vrednovanja u nastavnom predmetu Geografija su:

- geografska znanja,
- geografsko istraživanje i vještine
- kartografska pismenost.

Element **geografska znanja** obuhvaća činjenično, konceptualno i proceduralno znanje. Usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda u ovom elementu provjerava se usmenim ispitivanjem i pisanim provjerama.

Element **geografsko istraživanje i vještine** obuhvaća:

- grafičke, statističke, matematičke i orijentacijske vještine (orijentiranje s pomoću orijentira, uređaja - kompas, GPS i planova/geografskih karata)
- ako je planiran istraživački rad tada se vrednuju i sve vještine koje su u funkciji njegova ostvarivanja: opažanje, postavljanje pitanja, planiranje istraživanja; prikupljanje podataka, bilježenje, vrednovanje i predstavljanje podataka; interpretiranje i analiziranje podataka te zaključivanja; komuniciranje rezultata i postupaka istraživanja te vještine reflektiranja o provedenom istraživanju.

Element geografsko istraživanje i vještine provjerava se usmenim ispitivanjem i pisanim provjerama.

Element **kartografska pismenost** je jedna od geografskih vještina, ali pošto je specifičnost predmeta potrebno ju je kontinuirano razvijati i vrednovati. Zbog navedenoga izdvojena je kao zaseban element u kojem se vrednuje:

- poznavanje elemenata i sadržaja svih vrsta geografskih karata
- interpretacija prostorne organizacije i procesa čitanjem sadržaja geografskih karata.

Razvijenost kartografske pismenosti provjerava se usmenim ispitivanjem te pisanim provjerama koje uključuju i slijepe karte.

Preuzeto iz Metodičkog priručnika za nastavni predmet Geografija u 5. razredu osnovne škole

Usmeno ispitivanje provodi se kontinuirano tijekom nastavne godine. Učenik/ca se može ispričati jednom u obrazovnom razdoblju što se evidentira u rubrici Bilješke. Ispravljanje negativne ocjene iz usmenog provjeravanja moguće je na svakom nastavnom satu izuzev na satu pisanog provjeravanja i provodi se usmenim provjeravanjem.

Izostanak s nastave dulji od tjedan dana odnosno s više od dva uzastopna nastavna sata rješava se dogovorom između učitelja i učenika/ce.

Elementi i kriteriji vrednovanja kod usmenog ispitivanja.

ELEMENTI	NEDOVOLJAN (1)	DOVOLJAN (2)	DOBAR (3)	VRLO DOBAR (4)	ODLIČAN (5)
Geografska znanja obuhvaća činjenično, konceptualno i proceduralno znanje	Ne pokazuje volju i želju za stjecanjem geografskih znanja i vještina. Ne odgovara na postavljena pitanja i nije usvojio/la ishode. Ne razumije nastavne sadržaje i ne primjenjuje geografska znanja u svakodnevnom životu. Uz veliku pomoć učitelja nepotpuno i nesuvislo opisuje geografske pojmove i procese.	Ponekad ne pokazuje volju i želju za stjecanjem geografskih znanja i vještina. Djelomično i površno odgovara na postavljena pitanja, uz pomoć učitelja. Ne razumije u potpunosti nastavne sadržaje i otežano primjenjuje stečena znanja. Uz znatnu pomoć učitelja na jednostavan način nabraja i opisuje geografske pojmove i procese.	Ponekad nespreman/na iskazati geografska znanja i vještine. Polagano i uglavnom točno odgovara na postavljena pitanja, uz pomoć učitelja. Uglavnom razumije nastavne sadržaje i djelomično primjenjuje stečena znanja. Uz pomoć učitelja izvodi zaključke i prosječno razumije geografske pojmove i procese.	Posjeduje i gotovo uvijek primjenjuje geografska znanja i vještine. Sporije ali točno, logično i uglavnom argumentirano odgovara na postavljena pitanja uz eventualno postavljanje potpitanja. Razumije nastavne sadržaje i uspješno primjenjuje stečena znanja. Uglavnom samostalno izvodi zaključke i razumije geografske pojmove i procese.	Posjeduje iznadprosječna znanja i vještine. Brzo, točno, opširno, logično i argumentirano odgovara na postavljena pitanja. U potpunosti razumije nastavne sadržaje, proširuje ih vlastitim iskustvom i primjenjuje u životnim situacijama. Samostalno izvodi zaključke i uočava uzročno-posljedične veze, geografske pojave i procese.
Geografsko istraživanje i vještine obuhvaća grafičke, statističke, matematičke i orijentacijske vještine (orijentiranje s pomoću orijentira, uređaja - kompas, GPS i planova/geografskih karata) te vještine u funkciji istraživačkog rada	Nesuvislo analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te donosi nelogične zaključke bez razumijevanja.	S pogreškama analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te nesamostalno donosi zaključke.	Nepotpuno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te prosječno donosi zaključke.	Uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te uglavnom samostalno donosi zaključke.	Izrazito uspješno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke.
	Ne koristi se geografskom kartom u prostoru.	Slabo se orijentira u prostoru.	Prosječno se orijentira u prostoru.	Uspješno koristi geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru.	Izrazito uspješno koristi geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru.
	Nema rada.	Sadržaj nerelevantan, nejasan, nepotpun, netočan. Izgled rada neuredan i nepregledan. Izlaganje nesamostalno i bez razumijevanja.	Sadržaj s manjim pogreškama, uglavnom potpun, većinom relevantan i logičan. Izgled djelomično pregledan i sustavan te uglavnom uredan. Izlaganje nesigurno i nesamostalno, s djelomičnim razumijevanjem.	Sadržaj je relevantan i logičan, prilično temeljit, neprimjerena količina teksta. Izgled nije u potpunosti pregledan, sustavan i uredan. Izlaganje pomalo nesigurno, uglavnom samostalno, tečno i razumljivo.	Sadržaj je relevantan, jasan, temeljit, količina teksta primjerena. Izgled uredan, pregledan, sustavan. Izlaganje samostalno, tečno i razumljivo.
Kartografska pismenost obuhvaća poznavanje elemenata i sadržaja svih vrsta geografskih karata te interpretaciju prostorne organizacije i procesa čitanjem sadržaja geografskih karata	Ne prepoznaje i ne uočava geografske elemente i sadržaje na geografskoj karti u učionici ni uz veliku pomoć učitelja. Pogrešno interpretira prostorne organizacije i procese čitanjem sadržaja geografskih karata.	Teško uočava geografske elemente i sadržaje, koristi geografsku kartu u učionici uz pomoć učitelja. Površno interpretira prostorne organizacije i procese čitanjem sadržaja geografskih karata.	Uočava geografske elemente i sadržaje, koristi geografsku kartu u učionici uz povremenu pomoć učitelja. Djelomično interpretira prostorne organizacije i procese čitanjem sadržaja geografskih karata.	Uspješno samostalno koristi geografsku kartu u učionici. Točno interpretira prostorne organizacije i procese čitanjem sadržaja geografskih karata.	Izrazito uspješno samostalno i brzo koristi geografsku kartu u učionici. Točno i precizno interpretira prostorne organizacije i procese čitanjem sadržaja geografskih karata.

Pisane provjere provode se periodično, nakon učenja i poučavanja određene skupine ishoda. Pisane provjere kreira predmetna učiteljica i sadrže zadatke otvorenog i zatvorenog tipa. Plan (vrijeme pisanja i sadržaj pisanih provjera) najavljuje se najkasnije mjesec dana prije provjere i upisuje se u e- dnevnik. U slučaju odstupanja, iz objektivnih razloga, od predviđenog termina pisanja pisane provjere znanja učenici će biti na vrijeme obaviješteni te će se u dogovoru s učenicima odrediti novi termin pisanja pisane provjere.

Iz pisanog provjeravanja učenik/ca može dobiti ocjenu iz geografskih znanja, geografskih vještina i kartografske pismenosti. Ispravljanje negativne ocjene iz pisanog provjeravanja moguće je na svakom nastavnom satu izuzev na satu pisanog provjeravanja i provodi se usmenim provjeravanjem.

Kod pisanih provjera valja voditi računa o pravilnom pisanju geografskih imena.

Kriteriji ocjenjivanja kod pisanog provjeravanja.

INTERVALI PISANE PROVJERE ZNANJA

87- 100 % = odličan (5)

73 - 86 % = vrlo dobar (4)

57 - 72 % = dobar (3)

44 - 56 % = dovoljan (2)

0 - 43 % = nedovoljan (1)

Kod neočekivanih postignuća bodovni prag će se prilagoditi kvaliteti učeničkih radova.

U slučaju izostanka sa sata pisanog provjeravanja, provjeravanje se provodi prvi nastavni sat po povratku.

Izostanak s nastave dulji od tjedan dana odnosno s više od dva uzastopna nastavna sata rješava se dogovorom između učitelja i učenika/ce.

Praćenje

Praćenje učenika/ce upisuje se u rubriku Bilješke te služi praćenju rada i napretka u radu i dio je ukupnog procesa vrednovanja tijekom nastavne godine.

U rubriku Bilješke upisuje se

- sadržaj koji se usmeno, pisano ili praktično provjerava i vrednuje
- zapažnja o kvaliteti i točnosti usmenog odgovora učenika/ce
- broj ostvarenih/mogućih bodova na pisanoj provjeri
- nošenje pribora za rad
- isprika
- zapažanja o sposobnosti, marljivosti i zalaganju učenika/ce, odnosu prema radu, učiteljima, drugim učenicima te školskoj imovini, napredovanje ili nazadovanje u radu i slično

Nošenje pribora za rad

Učenici su dužni na svaki nastavni sat nositi odgovarajući udžbenik, bilježnicu, radnu bilježicu, geografski atlas te pribor za pisanje (grafitnu ili tehničku olovku i gumicu, kemijsku olovku s plavom ili crnom tintom, osnovne drvene bojice, škare, ljepilo i ravnalo).

Nenošenje pribora potrebnog za nastavu Geografije evidentira se u rubriku Bilješki.

4. ODGOJNO OBRAZOVNI ISHODI U NASTAVNOM PREDMETU GEOGRAFIJA U ŠESTOM RAZREDU

NASTAVNA TEMA	RAZRADA ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA	RAZINA USVOJENOSTI DOBAR
VRIJEME I KLIMA	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje atmosferu te položaj i važnost atmosfere • opisuje vrijeme subjektivno i objektivno • obrazlaže važnost prikupljanja podataka o vremenu i važnost vremenske prognoze • razlikuje vrijeme i klimu • opisuje da se zrak zagrijava od podloge te s tim povezuje pad temperature u troposferi s porastom nadmorske visine • opisuje da se topli zrak (zagrijan od podloge) uzdiže, a hladan spušta • povezuje tlak zraka s nastankom vjetra i stabilnošću vremena, opisuje ciklonu i anticiklonu • opisuje revoluciju Zemlje, navodi trajanje i posljedice revolucije i nagnutosti Zemljine osi te njihov utjecaj na klimu • opisuje obilježja godišnjih doba prostora u kojemu živi • pokazuje na geografskoj karti obratnice i polarnice • imenuje na crtežu i određuje na geografskoj karti i globusu toplinske pojaseve te navodi njihove specifičnosti i povezuje ih s klimatskim obilježjima • objašnjava utjecaj pojedinih klimatskih čimbenika na obilježja klime • očitava/čita klimatski dijagram • razlikuje klimatske razrede i na klimatskoj karti analizira njihov prostorni raspored analizira i uspoređuje tipove klima u Hrvatskoj s pomoću klimatskih dijagrama i tematske karte 	<p>Opisuje atmosferu, položaj i važnost troposfere. Navodi najvažnije klimatske elemente. Opisuje vrijeme subjektivno te objektivno s pomoću sinoptičke karte i meteoroloških simbola. Objašnjava razliku između vremena i klime. Opisuje utjecaj nadmorske visine na promjenu temperature zraka. Prepoznaje ciklonu i anticiklonu kao područja niskoga i visokoga tlaka zraka. Povezuje tlak zraka s nastankom vjetra i stabilnošću vremena. Služi se termometrom. Navodi planetarne vjetrove na Zemlji. Razlikuje oblake u visini i maglu pri tlu. Opisuje da se zrak zagrijava od podloge. Opisuje uvjete nastanka pojedinih vrsta padalina. Opisuje revoluciju Zemlje s pomoću crteža. Navodi trajanje i posljedice revolucije i nagnutosti Zemljine osi. Opisuje obilježja godišnjih doba prema položajima Zemlje uz pomoć grafičkih prikaza. Određuje toplinske pojaseve na geografskoj karti i globusu i opisuje njihova obilježja. Opisuje utjecaj pojedinih klimatskih čimbenika na obilježja klime. Očitava klimatski dijagram. Opisuje prostorni raspored klimatskih razreda u svijetu s pomoću tematske karte. Opisuje prostorni raspored tipova klima u Hrvatskoj s pomoću klimatske karte Hrvatske.</p>

TLO I BILJNI SVIJET	<ul style="list-style-type: none"> • navodi i opisuje najčešće vrste tala u Hrvatskoj • objašnjava međusobnu povezanost klime, tla, biljnoga i životinjskoga svijeta na primjerima iz Hrvatske • navodi načine očuvanja bioraznolikosti 	<p>Navodi najčešće vrste tla u Hrvatskoj. Opisuje međusobnu povezanost klime, tla i biljnoga svijeta na primjerima iz Hrvatske. Na temelju terenskoga istraživanja u zavičaju opisuje utjecaj čovjeka na bioraznolikost.</p>
STANOVNIŠTVO	<ul style="list-style-type: none"> • navodi primjere različitih pisama • razlikuje važne jezike međunarodnoga sporazumijevanja od jezika s najvećim brojem govornika • objašnjava s pomoću dijagrama i tematskih karata jezičnu, vjersku strukturu stanovništva na primjerima iz svijeta • navodi približan broj stanovnika u svijetu • analizira linijski dijagram kretanja broja stanovnika • izračunava gustoću naseljenosti • analizira tematske karte i navodi uzroke neravnomjerne naseljenosti • s pomoću tematskih karata opisuje razmještaj stanovništva i gustoću naseljenosti • opisuje prirodnu promjenu stanovnika • objašnjava odrednice prirodnoga kretanja (rodnost, smrtnost) • navodi uzroke i posljedice prirodne promjene na primjerima iz svijeta i Hrvatske • objašnjava s pomoću dijagrama biološku strukturu stanovništva na primjerima iz svijeta • objašnjava prirodno kretanje stanovništva Hrvatske • analizira opće kretanje stanovništva koristeći se jednostavnim dijagramima (linijskim, stupičastim) i tematskim kartama 	<p>Navodi primjere različitih pisama i jezike s najvećim brojem govornika razlikujući ih od jezika važnih za međunarodno sporazumijevanje. Navodi primjer kulturne raznolikosti i opisuje pojam tolerancije. Opisuje osnovne strukture stanovništva (jezična, vjerska struktura) na primjerima iz svijeta s pomoću dijagrama i tematskih karata. Procjenjuje broj stanovnika svijeta i Hrvatske te očitava promjenu broja stanovnika svijeta i Hrvatske s pomoću linijskoga dijagrama. Izračunava gustoću naseljenosti (uz uporabu džepnoga računala) te opisuje razmještaj stanovništva i gustoću naseljenosti u svijetu i Hrvatskoj s pomoću tematskih karata. Opisuje postupak popisa stanovništva. Opisuje značenje odrednica prirodnoga kretanja stanovništva. Opisuje prirodno kretanje stanovništva svijeta i Hrvatske (na razini prirodno-geografskih cjelina i svoje županije) s pomoću tematskih karata. Opisuje osnovne strukture (biološku) stanovništva na primjerima iz svijeta s pomoću dijagrama. Opisuje demografske probleme na temelju biološke i gospodarske strukture stanovništva na primjerima iz svijeta i Hrvatske. Opisuje pojam i vrste migracija. Opisuje prostorno kretanje stanovništva svijeta i Hrvatske s pomoću tematskih karata. Opisuje Hrvatsku kao depopulacijski prostor. Opisuje vjersku i narodnosnu strukturu stanovništva na primjerima iz Hrvatske s pomoću dijagrama i tematskih karata.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • objašnjava pojam, vrste te uzroke i posljedice migracija • objašnjava prostorno kretanje stanovništva Hrvatske • identificira depopulaciju kao dominantan demografski proces u Hrvatskoj • identificira demografske probleme na temelju biološke i gospodarske strukture • objašnjava s pomoću dijagrama i tematskih karata obrazovnu, gospodarsku i biološku strukturu stanovništva na primjerima iz Hrvatske • objašnjava s pomoću dijagrama i tematskih karata vjersku i narodnosnu strukturu stanovništva na primjerima iz Hrvatske • razlikuje vjeroispovjesti u Hrvatskoj 	
USTROJ HRVATSKE I GRAĐANSKA PRAVA	<ul style="list-style-type: none"> • objašnjava stvaranje suvremene hrvatske države te utjecaje susjednih prostora na oblikovanje identiteta • opisuje pojam republike i trodiobu vlasti • opisuje upravno-teritorijalnu organizaciju Hrvatske • objašnjava vrijednosti demokracije i građanskih prava s naglaskom na prava djece • razlikuje urbana i ruralna naselja te način života u njima • nabraja i opisuje gradske funkcije te objašnjava njihov utjecaj na prostor (rad, stanovanje, školovanje, turizam, trgovina, kultura..) i s njim povezane migracije • identificira sustav naselja kao oblik prostorne organizacije i objašnjava hijerarhiju gradskih naselja razlikuje i pokazuje na geografskoj karti makroregionalne i regionalne centre u Hrvatskoj 	<p>Opisuje stvaranje suvremene hrvatske države te utjecaje susjednih prostora i naroda na oblikovanje hrvatskoga identiteta. Opisuje upravno-teritorijalnu podjelu Hrvatske na županije gradove i općine te navodi županijska središta koristeći se političkom kartom Hrvatske. Navodi primjere građanskih prava s naglaskom na prava djece. Opisuje razlike između urbanih i ruralnih naselja. Opisuje više gradskih funkcija na primjeru vlastitoga grada ili najbližega grada. Identificira sustav naselja kao oblik prostorne organizacije na primjeru Hrvatske te na geografskoj karti Hrvatske i slijepoj karti Hrvatske imenuje makroregionalne i regionalne centre u Hrvatskoj.</p>

GOSPODARSTVO	<ul style="list-style-type: none"> • analizira pokazatelje stupnja gospodarske djelatnosti (udio sektora djelatnosti, BND, HDI) • objašnjava važnost pojedinih djelatnosti za gospodarstvo zavičaja i Hrvatske u okvirima održivoga razvoja 	
NAŠE PRIRODNO I KULTURNO NASLJEĐE	<ul style="list-style-type: none"> • objašnjava pojam i važnost baštine • razlikuje oblike zaštite prirode i imenuje na slijepoj karti stroge rezervate (SR), nacionalne parkove (NP), parkove prirode (PP), regionalne parkove (RP), geoparkove • navodi primjere kulturne materijalne i nematerijalne baštine u Hrvatskoj • obrazlaže potrebu zaštite prirode na primjerima iz Hrvatske i zavičaja pokazuje na geografskoj karti i prepoznaje na karakterističnim fotografijama hrvatske lokalitete s UNESCO-va popisa svjetske baštine 	<p>Opisuje pojam i važnost baštine. Obrazlaže potrebu zaštite prirode na primjerima iz Hrvatske i zavičaja. Navodi oblike zaštite prirode (SR, NP, PP, RP, GP) s pomoću tematske karte i za svaku kategoriju zaštite pokazuje na geografskoj karti više primjera iz Hrvatske. Navodi primjere kulturne materijalne i nematerijalne baštine u Hrvatskoj. Prepoznaje na fotografiji zaštićena područja Hrvatske.</p>

5. PRAĆENJE I VREDNOVANJE UČENIKA S TEŠKOĆAMA

Učenik/ca s teškoćama svladava nastavni program prema redovnom nastavnom programu uz primjenu individualnih i individualiziranih postupaka, produženih stručno-rehabilitacijskih tretmana ili prema prilagođenom programu, integracijom u razredne odjele ili u posebnom razrednom odjelu.

Prilagodba programa primjerenog njihovim sposobnostima uključuje:

- rasterećenje sadržaja za koje se pretpostavlja da ih učenici neće moći usvojiti te koncentriranje istih oko osamostaljivanja i osposobljavanja učenika/ce za samostalni život i rad

- pojmovi koji se trebaju usvojiti su poglavito na razini prepoznavanja

- ishodi koje je potrebno postići su prisjećanje, prepoznavanje, nabrojanje, imenovanje, razlikovanje, uspoređivanje, opisivanje i memoriranje što ne mora značiti nužno i razumijevanje
- sažimanje sadržaja teorijskog tipa isticanjem bitnog
- vođenje praktičnih zadataka postupno uz jasna i razumljiva obrazlaganja
- reduciranje zadataka u dijelove prema očekivanim vremenskim okvirima
- omogućavanje alternativnih načina rješavanja zadataka (usmeno, pismeno, izrada mapa i grafikona, korištenje slikovnog materijala i sl.)
- korištenje različitih vrsta podražaja (vidne, slušne, dodirne) odnosno interesantniju prezentaciju sadržaja
- primjenjivanje memorijskih tehnika, upotrebu slikovnih podsjetnika, vizualizacije i samostalno izrađenih kognitivnih mapa
- omogućavanje duljeg vremena za rad, vježbanje i ponavljanje bitnih dijelova sadržaja uz češću provjeru razumijevanja
- doziranje vremena ispitivanja (češće, kraće provjere manjih cjelina) te omogućavanje izbora načina (radije pisano nego usmeno) ili alternativnih metoda (grafičke, audio, video prezentacije i sl.), korištenje dopunskih pitanja te jednostavna i precizna formulacija pitanja
- povremena kontrola i nadzor pri uporabi radne površine te praćenje rada na nastavnom satu
- poticanje odgovornosti i samostalnosti
- češće provjeravanje i poticanje napretka
- pozitivno potkrepljivanje poželjnog ponašanja, uspjeha, napretka

Predmetni učitelji prilagodit će sposobnostima i potrebama svakog pojedinog učenika/ce ciljeve nastave Geografije, aktivnosti za učenike te metode i oblike rada, nastavna sredstava i pomagala.

Kod učenika s teškoćama vrednovat će se odnos prema radu i postavljenim zadacima te odgojnim vrijednostima.

Vrednovanje će poticati učenike na aktivno sudjelovanje u nastavi i izvannastavnim aktivnostima. Načini i postupci vrednovanja usklađeni su sa preporukama stručnog tima. Učenici koji imaju teškoće u glasovno-govornoj komunikaciji provjeravat će se u pisanom obliku. Kod učenika koji imaju izražene teškoće u pisanoj komunikaciji provjeravat će se u usmenom obliku.

Vrednovanje se vrši tako da dodijeljena ocjena djeluje poticajno i motivirajuće!

6. ZAKLJUČNA OCJENA IZ NASTAVNOG PREDMETA GEOGRAFIJA

Zaključna ocjena proizlazi iz sva tri jednakovrijedna elementa vrednovanja naučenoga:

- geografska znanja,
- geografsko istraživanje i vještine,
- kartografska pismenost.

Određuje se na temelju ostvarenosti (usvojenosti) odgojno-obrazovnih ishoda, uz uvažavanje pokazatelja o učenikovu učenju i napredovanju. Zaključna ocjena ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine upisanih ocjena, osobito ako je učenik/ca pokazao/la napredak tijekom nastavne godine. Osim brojčanih ocjena u zaključnu ocjenu ulaze sve bilješke praćenja učenika/ice tijekom nastavne godine.

Ispravljanje pojedinih negativnih ocjena moguće je do kraja nastavne godine. Samoinicijativno javljanje u svrhu poboljšanja pojedinih pozitivnih ocjena moguće je do dva tjedna prije završetka nastavne godine.

Negativna ocjena je zaključena ako učenik/ca ima negativnu ocjenu iz više od jedne cjeline, a nije ispravio/la prije kraja nastavne godine.

Za utvrđivanje zaključne ocjene rabi se ljestvica školskih ocjena od 1 (nedovoljan) do 5 (odličan).

S navedenim elementima, načinima, postupcima i metodama vrednovanja učenici se upoznaju na prvom nastavnom satu tekuće školske godine.

